

Lästid 12 minuter

Öl & pepparrot

En text om en vikarierande lärare
och hans vedermödor

Jan Sjöholm©

- Uff!

- Ja?

Den grånande vikarien blängde tillbaka på tuggummituggaren längst till vänster på tredje raden.

- Hur många tjejer hade du i veckan i nian?

Frågan var uppenbart provocerande och sorlet i klassen sjönk många decibel. Några till och med höll andan för att kunna höra bättre. Gamlingen vid tavlan hade gett niondeklassarna i A-flygeln nästan helt fria tyglar på order från rektorn. Han var ju ändå bara vikarie medan de letade efter en behörig lärare i stället för den som försvunnit i en rasande fart över horisonten veckan innan. 9a var mer eller mindre lämnade i sticket redan och det var bara september. Detta var den tredje vikarien på två veckor och vadslagningen om när nästa skulle komma hade redan börjat.

- Vi kunde inte ha några tjejer i nian.

Sorlet och sms-blippandet sjönk ytterligare ett par decibel. Nu kunde man nästan till och med höra ljudet från ventilationen.

- Vadåå? Fanns det inga tjejer?

- Jo, på min tid var ångtågen redan på upphällningen, elbilen var historia sedan ett halvsekel och man förberedde den första resan till månen, men nej, vi kunde inte ha tjejer i nian. Det gick bara inte.

Nu spred sig nyfikenheten över klassen och minst en av tjejerna i mitten försökte dela sin uppmärksamhet mellan mobiltelefonen och vad som hände i lektionssalen. Alla satt och försökte se ointresserade ut, men öronvingarna var styva som cymbaler och pej-lade som avlyssningsstationer.

- Äh, kom igen Uff. Vågade ni inte? Var det så himla slött då?

- Jag vet inte det. Flower power, hippiekulturen och allt det där var ju aktuellt på den tiden.

En finnig grabb längs ner viftade frenetiskt med handen.

- Ja, Peter?

Alla vände sig om och stirrade förvånat på den blyge ynglingen som generat harklade sig, men som till slut fattade mod.

- Elbilar har väl inte kommit förrän nu? Jag menar...

Längre kom han inte. Resten av klassen brast ut i gapskratt. Bilar var det sista det de tänkte på just då.

- Jo, elbilar var vanligare vid förra sekelskiftet än vad de flesta känner till i dag. Kolla in Farmor Ankas bil i serietidningarna, det är en Milburn Electric.

En av de andra grabbarna högg på.

- Inte, Mårten gås tankar den i ett nummer.

- Ha! Ja, moderna tecknare har inte fattat vad det handlar om, men kolla i gamla tidningar, från min tid. Då blir det ett väldigt krut i kärran när åskan slår ner.

- Menar du att den finns i verkligheten? Häftigt!

Det var Malin på första raden som för en gångs skull inte gömde sig bakom en gigantisk bubbelgumsblåsa.

- Det finns en liknande bil, fast av annat fabrikat på Tekniska Museet i Stockholm. Man styr från baksätet.

Nu satt alla rakt upp i bänkarna.

- Jo, det är sant. Det fanns två säten i bilen, som bänkar och de var vända mot varandra för att kunna vara sociala. Att köra var bara en bisak, det sociala var viktigt. Föraren satt i baksätet för att kunna se framåt samtidigt som han pratade med sina medpassagerare och han styrde med en spak.

- Hippies? Alla pippade som kaniner med alla och bodde som kommunister i jättehus. Det har min farsa berättat.

Ynglingen till vänster på tredje raden återupptog sitt tuggummituggande efter att ha ventilerat sina historiekunskaper.

Vid ordet pippa försvann Malin på första raden bakom en gigantisk tuggummiblåsa igen.

- Det fanns de som bodde i kollektiv, men de flesta bildade par även där. Man delade kök, tvättmaskin och TV-apparat.

Vikarien såg ut över klassen.

- Visst hände det i en del fall att man delade partners, men det var nog inte så vanligt som ni tror. Folk var lika svartsjuka då som nu.

- Men bunkaknull, ormgrop och allt det där, visst var det sant, det har min farsa berättat.

Tuggummituggaren gav inte upp så lätt.

- Var han med på den tiden?

Nu var tuggummituggaren tvungen att retirera en aning, men han fann sig snabbt.

- Nä, men farfar var.

Det blev ett nytt storgarv i klassen.

- Var du med när de skickade folk till månen?

Peter längst bak kände sig manad att haka på en gammal tråd.

- Jag satt i en TV-verkstad och filmade Tv'n med en gammal åtta-millimeters smalfilmskamera.

- Varför då.

- Jag kunde inte spela in video. Det fanns varken videobandspelare eller multimediemaskiner. Enbart skärmläckaren i din dator kräver mer datakraft än vad som fanns sammanlagt i hela Sverige just då, ja kanske mer än vad som fanns sammanlagt i Europa.

- Musiken måste ha låtit hemsk från stenkakorna.

- Det gjorde den egentligen inte. Kvaliteten var faktiskt mycket hög, men de var i mono och de slets snabbt, dessutom var de dyra att tillverka, därför hade vi skivor av vinyl i stället och kassetbandet var just uppfunnet.

- Har du varit på månen?

- Nej, jag föredrar att beundra den på avstånd med en vacker kvinna bredvid mig.

Det hördes en suck från andra raden, Hanna rodnade häftigt och gömde sig bakom en atlas.

- Hångla till fullmånen? Då blev det inte så ofta.

Henrik rev upp ett storgarv igen i klassen.

- Varför försvann elbilen?

- Den och ångbilen var väl inte tillräckligt konkurrenskraftiga just då.

- Gick det bara killar i din klass? Jag menar, gick tjejerna för sig?

- Ångbilar fanns väl inte?

Ulf nickade och bestämde sig för att hålla sig till ett ämne åt gången.

- Ta bara Stanley Steamer, den var dubbelt så snabb som allt annat. Då, femtio år senare när jag tog körkort så skulle den fortfarande gjort bra ifrån sig med över två hundra knyck. Fast, du har rätt i sak, de fanns inte längre. Bensinbilen hade tagit över totalt.

- Gick den på kol?

- Fick ni inte med tjejerna för era föräldrar?

Ulf drog lite ironiskt på smilbandet och pekade på flickan bredvid Hanna.

- Ja, du ville något?

- Vad är ormgrop?

Hon såg onaturligt oförstående ut.

Vikarien tittade över glasögonen och såg ut över klassen som nu höll andan.

- Det är inget som är vanligt i dag.

- Men du har varit med om det?

Ulf satte sig på katedern och såg road ut.

- Jag har varit i kontakt med företeelsen, ja.

- Berätta!

Efter att ha petat upp glasögonen på plats och kliat sig på näsryggen harklade sig Ulf.

- Jag var kanske lite äldre än vad ni är nu och hade haft sällskap med en flicka ett tag.

Han lät orden vila lite innan han fortsatte.

- Vi hade väl småhånglat, men inte mycket mer. Jo, kanske lite mer. En kväll skulle vi iväg på en fest. Det var hos en av hennes kompisar vars föräldrar ofta åkte till sommarstugan över weekenderna så föräldrafritt var vanligt på partyn där. Min flicka sa att de brukade ha jättekul så vi knallade dit.

Ulf drog lite på ena mungipan när han tänkte efter.

Han hade nu klassens odelade uppmärksamhet och de manade på honom med ett unisont, ”Ja?”

- Vi blev insläppta av en flicka som bara var iklädd ett köksförkläde, inget annat.

- Häftigt! French maid kit.

Patrik på tredje raden skruvade lite osäkert på sig sedan han fällt kommentaren.

- Nej, bara ett vanligt rutigt köksförkläde som lämnade rumpan bar.

- Och?

- Hon visade vägen ner till gillesstugan i källaren.

En ny irriterande paus och det gick att höra pulsen hos dem som satt på främsta raden.

- Sluta inte där!

- När vi kom ner så var partyt igång och ingen hade en tråd på kroppen. På golvet framför den öppna spisen fanns väl ett dussin tjejer och killar.

- Fortsätt, fortsätt!

- Jag drog.

- Va!?

- Jag drog, så fort jag kunde.

Det smäll till rejält. Bara Hannas ena öga syntes genom en öppning i tuggummismeten som i övrigt täckte större delen av ansiktet.

- Det var överkurs för mig, det var inte så här jag tänkt göra min debut, så jag drog iväg.

- Men vad sa tjejen?

- Ingen aning. Vi har inte pratat med varandra sedan dess.

- Har du inte haft en tjej?

- Jo, men det tog ett tag. Grupparbete var lite överkurs för mig och det är det för övrigt fortfarande. Jag ser väl ganska seriöst på det där med relationer.

I det samma öppnades dörren och skolans lille rektor kom in.

- Här är så tyst att jag blev nyfiken. Vad är det ni avhandlar så seriöst?

Ulf vände sig mot dörren.

- Öl och pepparrot.

- Öl och pepparrot?

- Ja och vi skulle just till att diskutera fysik, akustik närmare bestämt. Kan du demonstrera för oss hur det låter när en dörr stängs utifrån?

Rektorn blängde, men lyckades pressa fram ett konstlat leende.

- Visst. Föresten, Ulf kan du kika in till mig efteråt?

Vikarien nickade.

- Det skall jag göra.

Men det svaret hörde inte rektorn. Akustikdemonstrationen gick över förväntan och några av lapparna som var upptejpade på väggen bredvid dörren virvlade iväg

*

Det var dödstyst ett par sekunder, sedan dristade någon sig till att fråga:

- Varför kunde ni inte med tjejerna i nian?

Ulf log snett och drog lite på svaret.

- Vi hade bara åttaårig folkskola. Ändå skickade min generation folk till månen tur och retur. Det har inte hänt sedan dess. Nå, skall vi försöka lära oss något i dag innan jag blir utkastad?